

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2019-075	Registratiekenmerk:	88835
Onderwerp:	Werkwijze en Gedragscode integriteit gemeenteraad		
Korte inhoud:	Het voorstel aan de raad is om een geactualiseerde Gedragscode integriteit voor de gemeenteraad vast te stellen. Onderdeel van deze Gedragscode is de werkwijze om integriteit in de praktijk levend en bespreekbaar te houden.		

Datum voorstel:	10 september 2019
-----------------	-------------------

Voorstel

De Gedragscode gemeenteraad Nijkerk 2019 vast te stellen, conform ontwerpbesluit 2019-075.
--

Inleiding

In het kader van het introductieprogramma van de nieuwe raad is in juni 2018 een training gehouden over integriteit. Voor het vervolg is afgesproken om als gemeenteraad regelmatig aandacht te blijven besteden aan integriteit. Daarbij is geconstateerd dat het goed zou zijn om de huidige Gedragscode van de raad te actualiseren.

Beoogd effect

Het onderwerp integriteit levend en bespreekbaar houden. Een actuele gedragscode is daarvoor de basis en biedt een handvat voor de toepassing in de praktijk.

Argumenten

1.1. Integriteit is belangrijk in het openbaar bestuur, een gedragscode hoort daarbij.

Goed bestuur is integer bestuur. Een gedragscode hoort daarbij. Volgens de Gemeentewet is de gemeenteraad verplicht om een gedragscode voor zichzelf vast te stellen. De gemeenteraad van Nijkerk wil bovendien dat de gedragscode een goed handvat is om in de dagelijkse praktijk te gebruiken.

1.2. De huidige Gedragscode is van 2003 en het is nodig deze te actualiseren.

De huidige Gedragscode is verouderd. In 2015 is er een nieuwe modelgedragscode van de VNG verschenen. Deze is gebruikt als basis, maar aangepast naar de Nijkerkse wensen. De belangrijkste aanpassingen en aanvullingen zijn:

- De Gedragscode is ook van toepassing op de raadscommissieleden
- De tekst is leesbaarder gemaakt, onder andere door minder juridisch taalgebruik te gebruiken
- In onderdeel 2 'Voorkomen van belangenverstremming' zijn afspraken over financiële belangen opgenomen; deze zijn in de huidige Gedragscode ook opgenomen en het is wenselijk om dit te handhaven
- In onderdeel 3 'Informatie' zijn afspraken opgenomen over het veilig bewaren van stukken en digitale bestanden en over het omgaan e-mail en sociale media.
- In onderdeel 6 'Uitvoering gedragscode' is de Nijkerkse werkwijze integraal opgenomen (zie ook bij argument 4).

1.3. Een gedragscode is belangrijk als nadere invulling van de wettelijke regels.

Een gedragscode is een interne regeling. Het biedt nadere invulling en concretisering van de regels zoals die in de wet zijn bepaald.

1.4. Regelmatige agendering en bespreking van integriteit is noodzakelijk.

Een goede toepassing van de afspraken in de praktijk is essentieel. Om dit te benadrukken is ervoor gekozen om de agendering en bespreking van integriteit specifiek in het onderdeel Uitvoering

gedragscode (onderdeel 6) op te nemen en daarmee integraal onderdeel van de Gedragscode te laten zijn. De afspraken zijn:

- Aan het begin van een nieuwe raadsperiode wordt gekeken of de Gedragscode nog actueel is;
- Twee keer per raadsperiode is er een training (tijdens het inwerkprogramma en halverwege de raadsperiode);
- Het bespreken van vraagstukken en delen van ervaringen wordt minimaal één keer per jaar geagendeerd in het fractievoorzittersoverleg.

1.5. Bij vragen over integriteit moet het voor iedereen duidelijk zijn hoe te handelen.

Het is niet altijd makkelijk om vragen over integriteit bespreekbaar te maken. Het voelt als een grijs gebied, het gaat vaak om dilemma's. Dit geldt zowel voor vragen over het eigen handelen als over het handelen van een ander. Het altijd bespreekbaar kunnen maken van vragen is echter wel de kern voor een goede omgang met integriteit in de praktijk. Het is daarbij essentieel dat er vertrouwen is dat vragen zorgvuldig en respectvol worden opgepakt.

Er is voor gekozen om ook dit onderdeel specifiek in de paragraaf Uitvoering gedragscode op te nemen. En de raads- en commissieleden krijgen hiervoor een handzaam geheugensteuntje.

Kanttekening

1.1. Een gedragscode is waardevol, maar het komt aan op de toepassing in de praktijk.

Een gedragscode is zoals aangegeven belangrijk voor de nadere invulling van de wettelijke regels en om een handvat te geven voor de toepassing in de praktijk. Een gedragscode is echter geen waarborg voor integer handelen. Bewustwording en blijvend bewustzijn van houding en gedrag vragen inzet en aandacht van alle betrokkenen.

Financiën

De kosten bestaan voornamelijk uit het organiseren van twee bijeenkomsten per raadsperiode over integriteit. Dit kan betaald worden uit het reguliere budget van de gemeenteraad.

Communicatie

De Gedragscode is openbaar en zal worden bekendgemaakt in het elektronische gemeentebled en worden gepubliceerd via onder andere www.nijkerk.eu/gemeenteraad.

Uitvoering

De voorgestelde activiteiten en werkzaamheden worden door de gemeenteraad met ondersteuning van de raadsgriffie opgepakt.

Het fractievoorzittersoverleg van Nijkerk,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2019-075

Registratienummer: 88835

De raad van de gemeente Nijkerk;

Gelezen het voorstel van de fractievoorzitters van 10 september 2019;

Gelet op de artikel 15 derde lid van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. De gedragscode voor de leden van de raad van 6 maart 2003 (nr. 2003-001) in te trekken;
2. vast te stellen de volgende Gedragscode Integriteit gemeenteraad Nijkerk

Gedragscode Integriteit gemeenteraad Nijkerk

Inleiding

De gemeenteraad van Nijkerk vindt integriteit een belangrijk uitgangspunt voor goed bestuur. Een gedragscode hoort daarbij. Volgens de Gemeentewet is de gemeenteraad verplicht om een gedragscode voor zichzelf vast te stellen. De gemeenteraad van Nijkerk wil bovendien dat de gedragscode een goed handvat is om in de dagelijkse praktijk te gebruiken.

De gedragscode is een interne regeling, gebaseerd op de wettelijke regels. Relevante wetsartikelen zijn als bijlage bij de gedragscode opgenomen. De gedragscode vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel en vragen. De gedragscode is niet vrijblijvend. Raadsleden en raadscommissieleden kunnen daarop worden aangesproken.

Vragen rondom integriteit zijn niet altijd makkelijk. Daarom wil de gemeenteraad het onderwerp levend en bespreekbaar houden. De afspraken hiervoor zijn daarom integraal opgenomen in deze Gedragscode.

1. Algemene bepalingen

- 1.1 Deze gedragscode geldt voor de raadsleden en raadscommissieleden van de gemeente Nijkerk. Waar in de tekst wordt gesproken over raadslid, wordt tevens raadscommissielid bedoeld.
- 1.2 Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.
- 1.3 Een raadslid is aanspreekbaar op de naleving van deze code.

2. Voorkomen van belangenverstrengeling

Nevenfuncties

- 2.1. Het raadslid levert de griffier de informatie aan over de (neven)functies die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het raadslidmaatschap. Als tijdens het lidmaatschap nieuwe (neven)functies aanvaard worden of de omstandigheden van bestaande (neven)functies wijzigen, dan wordt de informatie hierover binnen één week aangeleverd bij de griffier.

- 2.2. De informatie betreft in ieder geval:
- de omschrijving van de (neven)functie;
 - de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht;
 - of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het raadslidmaatschap; en
 - of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.
- 2.3. De griffier maakt een overzicht van de nevenfuncties en beheert dit. Het overzicht is openbaar en via internet beschikbaar.

Financiële belangen

- 2.4. Een raadslid meldt bij de griffier zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt.
- 2.5. De griffier maakt een overzicht van deze financiële belangen en beheert dit. Het overzicht is openbaar en via internet beschikbaar.

3. Informatie

- 3.1. Een raadslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie die hij vanuit zijn raadslidmaatschap heeft.
- 3.2. Een raadslid maakt niet voor het eigen voordeel of voor het voordeel van derden gebruik van in de uitoefening van het raadslidmaatschap gekregen niet openbare informatie.
- 3.3. Een raadslid zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke gegevens veilig worden opgeborgen en dat digitale bestanden beveiligd zijn.
- 3.4. Een raadslid gaat verantwoord om met e-mail en sociale media.

4. Omgang met cadeaus en uitnodigingen

Cadeaus

- 4.1. Een raadslid accepteert geen cadeaus, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
- 4.2. Een incidenteel cadeau met een geschatte waarde van ten hoogste € 50 mag een raadslid houden.
- 4.3. Cadeaus die een raadslid vanuit het raadslidmaatschap ontvangt en met een geschatte waarde van meer dan € 50 worden teruggestuurd.

Uitnodigingen

- 4.4. Een raadslid accepteert lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, alleen als:
- dat hoort bij de uitoefening van het raadswork,
 - de aanwezigheid functioneel is (protocolaire taken, formele vertegenwoordiging van de gemeente, uitnodiging met beschreven doel over de gewenstheid van de aanwezigheid)
- 4.5. Een raadslid bespreekt in de eigen fractie uitnodigingen voor excursies en evenementen op kosten van derden die hij vanuit zijn raadslidmaatschap ontvangt.

Reis- en verblijfkosten werkbezoeken

- 4.6. Een raadslid accepteert werkbezoeken waarbij reis- en verblijfkosten door anderen dan de gemeente betaald worden alleen bij hoge uitzondering. De uitnodiging mag alleen geaccepteerd worden als het bezoek aantoonbaar van groot belang is voor de gemeente. Van een dergelijk werkbezoek wordt altijd een verslag gedaan aan de raad.

5. Gebruik van voorzieningen van de gemeente en vergoeding van onkosten

- 5.1. Gebruik van gemeentelijke eigendommen of voorzieningen door een raadslid voor zijn eigen voordeel of voor het voordeel van anderen is niet toegestaan.

- 5.2. Uitgaven worden alleen vergoed als de hoogte en de functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond. Daarbij gelden de volgende criteria:
- Met de uitgave is het belang van de gemeente gediend, en
 - De uitgave vloeit voort uit het raadslidmaatschap.
- 5.3. Het raadslid declareert geen kosten die al op andere wijze worden vergoed.
- 5.4. Gemaakte kosten worden binnen een half jaar gedeclareerd. De griffier is verantwoordelijk voor een correcte administratieve afhandeling van declaraties.
- 5.5. Als er twijfel is over een declaratie, dan wordt deze voorgelegd aan de voorzitter van de raad. Zo nodig wordt de declaratie ter besluitvorming aan het fractievoorzittersoverleg voorgelegd.

6. Uitvoering gedragscode

Verantwoordelijkheid gemeenteraad en samenwerking burgemeester

- 6.1. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor een goede toepassing van deze gedragscode.
- 6.2. De gemeenteraad zoekt hierin de samenwerking met de burgemeester, die de wettelijke taak heeft om de bestuurlijke integriteit in zijn gemeente te bevorderen.

Bespreken en signaleren

- 6.3. Als een raadslid twijfelt of een handeling een overtreding van de code zou kunnen zijn, dan vraagt hij of zij hierover advies aan de burgemeester en/of de griffier.
- 6.4. Als een raadslid vermoedt dat de gedragscode wordt overtreden door een ander raadslid, dan gaat hij of zij hierover - indien mogelijk - in gesprek met het betreffende raadslid. Is dit niet mogelijk of blijft het vermoeden bestaan, dan maakt degene die het vermoeden heeft hiervan melding bij de burgemeester en/of de griffier. Samen wordt het vervolg besproken.

Levend houden gedragscode

De gemeenteraad zet zich in om deze gedragscode levend te houden en besteedt op de volgende wijze aandacht aan integriteit:

- aan het begin van een nieuwe raadsperiode wordt gekeken of de Gedragscode nog actueel is;
- twee keer per raadsperiode is er een training (tijdens het inwerkprogramma en halverwege de raadsperiode);
- het bespreken van vraagstukken en delen van ervaringen wordt minimaal één keer per jaar geagendeerd in het fractievoorzittersoverleg.

Bijlage: Wettelijke grondslag gedragscode

Vaststellen gedragscode

De gemeenteraad stelt een gedragscode vast voor zijn leden.

(artikel 15, derde lid Gemeentewet)

Afleggen eed of belofte

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen leggen de raadsleden in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot raadslid bestuur] benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als raadslid naar eer en geweten zal vervullen."

(artikel 14 Gemeentewet)

Persoonlijke belangen

- Een lid van een volksvertegenwoordiging neemt niet deel aan de stemming over
 - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort.*(artikel 28 Gemeentewet)*
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.
(artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht)

Incompatibiliteiten en nevenfuncties

- Verboden overeenkomsten/handelingen: volksvertegenwoordigers mogen in geschillen, waar de gemeente(bestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de gemeente bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend.
(artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet)
- Op overtreding staat uiteindelijk de sanctie van schorsing en vervallenverklaring van het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging.
(artikelen X7, X7a en X8 Kieswet)
- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van volksvertegenwoordiger sluit het hebben van een aantal andere functies uit. *(artikel 13 Gemeentewet en artikel 3 lid 4 Verordening op de raadscommissies)* Dat leidt er uiteindelijk toe dat betrokkene ophoudt lid te zijn van de volksvertegenwoordiging.
(artikel X1 Kieswet)
- Openbaarmaking nevenfuncties: volksvertegenwoordigers maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het gemeentehuis.
(artikel 12 Gemeentewet en artikel 3 lid 4 Verordening op de raadscommissies)

Geheimhouding

- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.
(artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht)
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf.
(artikel 272 Wetboek van Strafrecht)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk op
17 oktober 2019,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken

de heer mr. drs. G.D. Renkema